

א [טושיע ח"מ סי' ע"ב
סעיף ג:]
קמ"ב ב' מ"י פ"ז מהל'
מלוה וזה הל' ו'
סמ"ג לנזק קלף טושיע י"ד
סי' קנ"ב סעיף ה'
ק"ג ג' מ"י ס' פ"ח הל' י'
סמ"ג טו טושיע י"ד
סי' קנ"ב סעיף י'
קמ"א ד' מ"י ס' הל' ט'
סמ"ג טו טושיע י"ד
סי' קנ"ב סעיף י'
י"ד סי' ק"ק סעיף ד' וע"ש:
קמ"ב ב' מ"י פ"ח מהל'
מלוה וזה הל' טו סמ"ג
עבדים הל' ח' וע"ן
בשגות וזכ"מ סמ"ג טו
ולאו קלף טושיע י"ד
סעיף טו טושיע י"ד סי'
קמ"ב סעיף טו:
קמ"א ד' מ"י פ"ח מהל'
עבדים הל' ח' סמ"ג
טו טושיע י"ד סי' קמ"ב
סעיף טו טושיע י"ד סי'
קמ"ב ח' מ"י ס' הל' ז'
סמ"ג לנזק קלף:
קמ"ב טו מ"י פ"ז מהל'
שליח ומושיע הל'
ו סמ"ג עש"ן כ"פ טושיע
י"ד סי' קמ"ב סעיף מ'
וטושיע ח"מ סי' קמ"ב
סעיף ז':

לעוין רש"י

קונטרס ד"ה [קונטרס י"א]
חבל אין.
רישון ג' [רישון ג' א].
מרכבה [בכריתות].

מוסף רש"י

אסמכתא. נטענת חתמה
שאלה נטענת את כתיבו
למקור עליו שאלה לא יקיים
מלאו יתן ק"ו [ועל ח"ט]
וע"ן דבר דליתו נתון לו
מדמנו אלא סומן על דבר
שאלו, דקבור שאלו יכול
לנלו ופשיטו שמנחין אותו
[והתורה ב']. הנטענת
למקור דבר על מנת שישע
דבר לעמית וסומן בלבו
בשעת התלוי שיוכל לקיים
הדבר כשיתען וכן וכו' וע"ן
הזמן יאמרו ולא יוכל לקיים
(רשב"א ב"ב ס"ח). לא
קניא. ואינו נאמץ בנתאו
ולא יפסיד קנ"ב (ס"ח). אם
אובדו. אשכנח בורה. לזרז בו
אעבדו. ואלו אשכנח זה
פעולה הלאה לה (קמ"ו
ד').

מוסף תוספות

א. שנה של שכירות.
דהיא שנה שניה. מוס'
הלא"ש. ב. השכירות. מוס'
הלא"ש. ג. שהרי רבא הו'
חייב אותו החוב, שהוא
לא הו' יכול ליקח הבית
עד שהו' פודה אותו, כיון
שהו' מוטב לזרז מרי.
מוס' ליטע"א. ויני'
מהש"ס מהרי"ם ומתיר'
[סי' ק]. ד. ומתנה הו' צריך
לישכרו מרבא. מוס'
מישנה. ה. אבל משנה
שניה הביא לו השכירות
לפי שהמקח חל על הבית
ומצי מסלק השתא. נטענת
אש"י. ו. ורבך רש"י דרב
מרו לחוש בכל דהו
משום ריבית אלא שלא
יהא דר בחצרו וכו', אבל
בתוס' הוקשה להם כדיון
המייחזק לה הכא לאה
עובדא דמטעל

ר"ב מרי בר רחל. וימי רבא היא כדמשמע הכא וצפרק מי שמת
(צ"ב דף קמ"ט. ושם ד"ה רב) וצפרק החולק (ועומת דף מה: ושם
ד"ה רבא) לא גרס רב דאכשריה לרב מרי בר רחל אלא רבא והיה
זנו של אסור גיורא ועוד מלניו אחר זנו של רבא כדאמר"י צמי
שהשטן (שנת ר"ב קמ"ד. ושם ד"ה ואמר")
רבא אכזה דרב מרי בר רחל:
נמר שתא שקבא אגר ביתא. פי'
צקונטרס אגר שנה הצאה
ומימה למה לא המתיק עד סוף
השנה דשכיריה אינה משתלמת אלא
לצסוף ושמה היה מנהגם ליתן
השכירות צסוף כל חדש וכן משמע
צמתינתין לעיל (דף ק"ה). גבי מרביס
על השכר אי נמי נטר שמה היינו"
(שכירות של) שנה שניה ומייה קשה
למה לא יכנה לו ב' מחצות² ושמה צטום
היה מן הנכרי שיפרע לו או להראות
שהוא נותן לו שכר שלא יהיה נראה
כיושב שכר הלוואה וא"מ מכה דינא
דבר מנרא היה לו לרב מרי להוציא
מיד רבא כדאמרין לעיל (דף ס"ה).
מאי משכנתא דשכונא גביה (ט) והא
דאמרין לקמן (דף ק"ה): דזנן מן
הנכרי לית ציה משום דינא דרב
מנרא היינו משום דמניא אמר ליה
ארסא אצרחי ממנרן אלא הכא רב
מרי שלא היה לו ציה אלא ציה הנכרי
לא שייך האי טעמא ואדרבה הפסיד
שכל זמן שלא קנאו רבא היה דר בו
רב מרי בשביל רביט¹ וי"ל דרב מרי
לא היה רואה לקנאו:

דסתם משכנתא שתא. ולא היה
מני ככרי לסלוקי וחשוב
מכמר אללו כל אותה שנה כמו
לעיל (דף ס"ו): צמנרא דלא מסלקי"
והשתא נישקול מר אגר ביתא¹ דחשיב
אללו הוה הבית ממושכן לו מרבא
שסתם היה צה רבא לחזיק צבית
היה מונעו רב מרי אם היה רואה
עד שיפרע לו מעותיו הלכך הוה
חשיב רבא כלוה ואסור רב מרי
לזרז בו צמנס ורבא היצבו ללא
עדיף מנברא דלמי מיניה¹:
השתא נישקוב מר אגר ביתא.
משמע דיכול ארס למכור
מה שהשכיר ציד אחרים¹¹ וכן משמע
צפרק האומר משקלי (ערכין דף כ"א.
ושם ד"ה ה"ק) דאם הקדיש המשכיר
את הבית אין השוכר רשאי לזרז בו
יותר ואם דר בו מעל וקשה דאמר"י
צפרק אע"פ (כמוצות דף נ"ט: ושם ד"ה
גדה) וצפרק צמנרא דמריס (דף פ"ו).
צית משכנתא י"ל לכשאפדנו מנך
מיקדש קדשה משמע¹² שכל זמן שהיא
ממושכנת אינו יכול להקדיש וי"ל
דמה שיתר על החוב יכול להקדיש
ולמכור אלא גובה תמילה חובו ומה
שאין יכול לזרז בו לפי שהקדש
מערב בו וימכור הבית ויפיק זה שכר
שנת: ושפכי א"ת ופ"ח. אין זה רביט מאוחרת שלא היו
מוכרים שנותנין צבציל מעותיו שהיו צטולין אללס כדפירש
צקונטרס ולא דמי להלוה ודר צחצירי שצריך להעלות לו שכר (לעיל
דף ק"ד): א"ע שאינו אומר שיהא דר צבציל צטול מעותיו דשאני התם¹³
שדליין חייב לו א"י: **משתעבדי** בהו שפי. [א] אית ספרים דלא גרסי טפי צלצסוף היו מחזירים להם מעות הכרנא שזומנין צעצורס¹⁴ וכל
מה שהיו משעבדין צנה¹⁵ היה¹⁶ צצכר הלוואה: **אפרוותא** דו"ששפמי. הכא משמע שהיה שם מקום הזול וזהמוכר פירות (צ"ב דף נ"ה).
משמע שהיו מוליכין שם היינות כדי למוכרן ציוקר וי"ל שהיתה עומדת צין מדינה שהיה שם יין לרזו וצין מדינה שלא היה נמלא שם
יין והיו מציאים שם ממקום הזול וצאים ממקום היוקר שם לקנות:

התם בידו הבא א"ו בידו. מימה צמאי היו טפי צידו התם מהכא דלוי מיימי התם שיש צידו צצואה לזרוע הכא נמי אם יש לו יין היו
צידו ואי חשיב התם משום דיש צידו לקנות הכא נמי צידו לקנות ויש לומר דהכא אין צידו כשער הזול דשער הזול דזולשפט
לא משך כולי האי דשמה צציעא לקנות לא ימלא צצואתו שער אלא צצא אציר צידו לקנות טעין שאלס לא ימלא צוול יקנה ציוקר:

רב מרי בר רחל משכן ליה ההוא נכרי ביתא
הדר זבנה לרבא נטר תריסר ירחי שתא
שקל אגר ביתא א"מטי ליה לרבא אמר ליה
האי דלא אמטאי למר אגר ביתא עד האדנא
דסתם משכנתא שתא א"י בעי נכרי לסלקי
לא הוה מצי מסלק לי השתא לשקול מר
אגר ביתא א"ל אי הוה ידענא דהוה
ממושכן ליה למר לא הוה זביננא ליה
השתא כדדיניהם עבדינן לך כל אימת דלא
מסלקי בוזוי לא שקיל אגר ביתא אנא נמי
לא שקילנא מינך אגר ביתא עד דמסלקנא⁶
לך בוזוי אמר ליה רבא מברניש לרב אשי
חזי מר רבנן דקא אכלי רביטא דיהבי זוי
אחמרא בתרשי ומבחרה לה כמטב אמר ליה
איננהו נמי אחמרא קא יהבי אחלא לא קא
יהבי מעיקרא דחמרא חמרא דחלא חלא
ההיא שעתא הוה דקמבחרה ירבינא הוה
יהיב זוי לבני אקרא דשנוותא ושפכי ליה
טפי כופיתא אתא לקמיה דרב אשי אמר ליה
מי שרי אמר ליה אין אחולי הוה דקא מחלי
גבך אמר ליה הא ארעא לאו דייהו היא
אמר ליה ארעא למסקא משעבדא וימלכא
אמר מאן דיהיב מסקא ליכול ארעא אמר
ליה רב פפא לרבא חזי מר הני רבנן דיהבי
זוי אכרנא דאינשי ומשעבדי בהו טפי אמר
ליה א"השתא איכו שכיבא אכא אמרי לכו הא
מילתא יהבי אמר רב ששת מואהריותו דהני
בטפסא דמלכא מנח ומלכא אמר מאן דלא
יהיב כרנא לשתעבדי למאן דיהיב כרנא רב
סעורם אחוה דרבא הוה תקיף אינשי דלא
מעלו ומעייל להו בגוהרקא דרבא אמר ליה
רבא שפיר קא עבדת דתנינא וראית שאינו
נוהג כשורה מנין שאתה רשאי להשתעבד
בו תלמוד לומר ילעולם בהם תעבודו
ובאחיכם (ה) היכול אפילו נוהג כשורה ת"ל
ויבאחיכם בני ישראל איש באחיו וגו' אמר
רב חמא האי מאן דיהיב זוי לחבריה למיזבן
ליה חמרא ופשע ולא זבין ליה משלם ליה
כדקא אזיל אפרוותא דזולשפט אמר אמימר
אמרייתא לשמורעא קמיה דרב זביד מנהרדעא
אמר לי קאמר ליה חמא הני מילי ביין התם
אבל ביין זה לא מי ימר דמוכרי ליה גיהליה
רב אשי אמר אפ"י יין סתם נמי לא מאי
טעמא אסמכתא היא⁷ ואסמכתא לא קניא
ולרב אשי מאי שנא מהא⁸ דתנן אם אוביר
ולא אעביר אשלם במיטבא התם בידו
הכא

לעשות ונותן לו שכן כתב לו מתחילה
המקבל (לקמן דף ק"ד). אלמא כיון דאפסדיה צהכי ולא⁹ סמן
לאו אסמכתא היא שאינו מקבל עליו אלא כדי הפסד שהפסידו:
לאו
ועתה הכרנא שזומנין צעצורס¹⁴ וכל
מה שהיו משעבדין צנה¹⁵ היה¹⁶ צצכר הלוואה:
אפרוותא דו"ששפמי. הכא משמע שהיה שם מקום הזול וזהמוכר פירות (צ"ב דף נ"ה).
משמע שהיו מוליכין שם היינות כדי למוכרן ציוקר וי"ל שהיתה עומדת צין מדינה שהיה שם יין לרזו וצין מדינה שלא היה נמלא שם
יין והיו מציאים שם ממקום הזול וצאים ממקום היוקר שם לקנות:

התם בידו הבא א"ו בידו. מימה צמאי היו טפי צידו התם מהכא דלוי מיימי התם שיש צידו צצואה לזרוע הכא נמי אם יש לו יין היו
צידו ואי חשיב התם משום דיש צידו לקנות הכא נמי צידו לקנות ויש לומר דהכא אין צידו כשער הזול דשער הזול דזולשפט
לא משך כולי האי דשמה צציעא לקנות לא ימלא צצואתו שער אלא צצא אציר צידו לקנות טעין שאלס לא ימלא צוול יקנה ציוקר:

16 [לעילקמ"א]. 13 [בכמה
כתיי הגירסא עד דיהבי
לך זוי וכ"ה יש
לפירש רש"י. דק"ס
ועי' נמי בשם הראב"ד
מה שמבאר הגירסא
שלפנינו]. 12 א
מול]. 11 [לעיל ס.
טו]. 10 [לקמן קד.
קמ"ג]. 9 [ועי' תוס'
כ"ב דף קמ"ט: ד"ה רב
מרי שדחו דברי רש"י].
8 עי' מהרי"ם ש"ך
והגהות אנשי שם ברי"ף.
7 א"ש"טו. 6 [בדפוס:
משלם. והוא דיבור חדש.
5 [בסי' ויעליה.
4 [ר"מ מ"ו]. 3 [ועי' מוס'
צ"ב כ"א: ד"ה ממקוין.

תורה אור השלם

1 והתנתקלם אתם
לבניכם אתריב לרשת
אתה לעלם צ"ה
תעבדו ובאחיכם בני
ישראל איש באחיו וי'
תקדו בו כפרך:
יקרא כה מו

הגהות הב"ח

16 [גמ' ופאליס בני
ישראל יכול אפי' נהג
כשריה: 15 [תוס' ד"ה
נטר וכו' דשנוותא גבי
למאי נפקא מינה
לדינא דבר מצרא והא
דלמך:

גליון הש"ס

גמ' אפ"י ליה לרבא.
עין צ"ב דף כ"א ע"ב
מוס' ד"ה ממקוין ועין
בכמות דף נ"ט ע"ב תוס'
ד"ה שדה: ת"ל
ובאחיכם עין סו"ס דף ק'
ע"ב תוס' ד"ה מנח מני:
רש"י ד"ה ואת ארעא
ובי' דקרקע אינה נגזלת.
עין משנת הירוש' סי'
ד"ג:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה משעבדי
אית כו'. י"ב אלס הלכתי
גריס לה ופי' משום
צבית שהיה שעבדו יזמר
ממעות הכרנא וכן משמע
כאן תוס' להפסיק
דגריס טפי אלס הכרנא
מפשי לענין אוביר והתם
להשתעבד וכ"כ צ"ע אלס
דברי הלכתי נטוין:

רבינו הגנאל

יו משכן בית לרב מרי בר
הללס, והדר זבניה לרבא,
ואמי ליה רבא לא שקילי'
מינך אגר האי ביתא עד
דפרעי' לך זוי ודילך.
זבניוהו גריס דלא הוו
דמטבסין עד דפרקי'
למשכנתא, כדגריסי'
בתחלה הפיק (סב): גריס
דמפקי מלוה למלוה אגר
משנת' משום דבדיניה'
בתורת זבניו אתו ליה.
החייב שקיטא הוא
הקמבחרין אע"פ שחוקיר.
לוקנה חוקיר, וש"י. דינא
דשליבות' הוא, מאן דלא
יהיב כרנא לישתעבד
למאן דיהיב כרנא.

16 צולר וזוע כלפניו
בגמלא: רמל.

רביט הוא. רע"א. 1. צנחנת אש"י נספ: דנאנא כשקניו והפציו לחזיק בבית ואמר לי משכנתא בידך לא נתכונת לזכות בו שיחול המקח עד שיהיו לך מעותין וכי האי גונא שרי לזרז חיי"ם י"ו. ח. אע"פ ומשעבד
לישכר. מוס' עדיין כל. ד"ה ה"ק. 10. דראק משום דקאמר לכשאפדנה. אבל. מוס' עדיין כל. ד"ה ה"ק. 1. בשעת דירוחו. הגהות אש"י. 14. המעות. אבל הכא כבד פרעו (המלוה) [למלוה] כדסומסין לו. הגהות אש"י. 11. ועד
שישילמו היו משתעבדין בהם. מוס' הלכ"ש. 1. רביט. מוס' הלכ"ש.

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

עד.

עין משפט גור מצוה

א [ש"ע ח"מ ס"ח
סעי' יג בהג"ה]:
בג"ב ב ג מ"י פ"ז מהלכות
מכירה הל' יג יד סג
ע"פ פ"ז ול"ח קט"ה
טו"ש"ע ח"מ ס"ח קפ"ד
סעי' פ:
קנ"ד ד ה ו מ"י ס"ה
ו סג ע"פ פ"ז
טו"ש"ע ח"מ ס"ח ק"ה סעי' פ:
קנ"ז ז מ"י פ"ט מהל'
מלוה וזה הל' ב
סג"ל ל"ח ק"ה טו"ש"ע י"ד
ס"ח קט"ה סעי' ז:
ק"ה ט י מ"י ס"ג:
ק"ה כ מ"י ס"ה הל' ב:

לענין רש"י

ר"ן [ו' י"ג]: הפ"ה.
אמרי"ל י"ד.
[אנימילולוג' ל' ע"טוף.
מרשק"א [מ"ר] ק"ק].
ב"צה, מקוה מים ורודים.

מוסף תוספות

א. דלפי פירושו משמע
דטפי חשיב אסמכתא
שהיה בידו מלאו בידו.
ב. מוס' פנה"ק: ד"ה ג'ל
ג. דלא הוה אסמכתא
אלא היכא שאין יכול
להרזיה כגון משליש
שטר וכד' דגט פשוט. ש.
ה. הנה"ח ע"בין להבדו
א"ל. ש. ת. אלאמא אפי'
ב"ב חשיב אסמכתא. ש.
ו. ה"ע"בין א"ל חב"ר חז"ר
ב"ב. ש. ו. גמי כנגד
ה"ע"בין להבדו שהוה
חז"ר ב"ב. ש. ו. דסב"ד
ש"מא אמצ"א יין וארע"מ
הכי מנה"ג א"ל א"ל אק"ה
ל"ך אשל"ם ל"ך כדאז"ל
אפ"הווא דלו"ש"פ"י כ'
סב"ד שימצ"א הרבה יין
לקו"ת ומ"מ א"ל בידו
לגמרי ש"מ א"ל ירצו
אחרים למכור לו הל"ך
ל"א גמ"ר ומקני' מוס'
ה"ל"ש. ו. דב"ין שהוה
ידע שאין רדאי מן הר"ן,
וידע הוה שאת"ר מה
יריח"ה ודאי ל"א נמח"ן
להסמ"ך חב"ר על דבר
שאינו, אלא גמ"ר ומק"ה,
ל"ך כה"ג ודאי ל"א
אסמכתא היא. מוס'
פנה"ק. ש. ו. דב"ין
הבידו הוה סב"ד ל"א יב"א
ליד"י כ"ך ולא גמ"ר ומקני'.
ה"ל"ש. י. ש"סב"ד הוה ש"ך
הפס"ד חב"ר א"ל ל"א
ישל"ם תנאו. מוס' פנה"ק
ש. י"א. ולא חשיב
אסמכתא, ואומר לב"ב
ע"ל לשל"ם רדאי מן הר"ן
מה שבידו לעשות ולא
עשיתו. מוס' פנה"ק. ש.
י"א. א"ל יש לו פירו"ה
ניח"א, ואפי' א"ל לו
פירו"ה. מוס' ה"ל"ש.
י"ג. דאס"ר בא"ן ל' מוס'
ה"ל"ש. י"ד. א"ל חב"ר ב"ב.
מוס' ה"ל"ש. י"ו. ש"מ
ידולו, שית"ן לו כש"ר
הו"ל. מוס' פנה"ק.

הבא לאו בידו. מאן מקשה ר"ת לפירוש הקונט' דפרק זה
זכור (פנה"ק דף קד: ושם ד"ה כ"ג) גבי משחק בקוביא דקאמר
התם דלאו אסמכתא היא ופי' הקונט' משום דהיכי דמי אסמכתא כגון
א"ס אזני ולא אעביד וכגון משליש שטר דגט פשוט (ב"ב דף קס"ה.
והט' דסמ"ך על ט' (ל"ל) דבר כסבור
כל זה בידו לעשות ומרישא כי מתני
אלעמ"ל דלא יח"ב (ס' לאסמכתא ק"ה
מתני טעו"ה שלא יב"א ל"ד כי א"ל
משחק בקוביא לא סמ"ך אמ"ד דלא
ידע אי נ"ח אי לא נ"ח ואפ"ה מתני
שמע מינה מספיק"א גמ"ר ומקני'^א
והכ"ה משמע אפ"כ דהיכ"ה דלאו
בידו הו' טפי אסמכתא ונראה לר"ת
דהתם משום הכי לא הו' אסמכתא
דא"ג דב"ע למיקני גמ"ר ומקני'^ב וקשה
לפירושו דבזה"ב (ל"ל דף מ"ח: ושם)
חשיב אסמכתא להי"א דלא"ס א"ל חז"ר
צ"י ערבוני מחול ל"ך ו' ולא אמרי' מנו
דב"ע למיקני'^ג גמ"ר ומקני' ועוד דל"כ
היכי מדמ"ה דפרק זה זכור (פנה"ק
דף ק"ה) לשה"ל דל"ן אחד מה"ס נז"ר
דהתם לא ש"ך ה"ל טעמ"א ור"ת
צ"עמ"ו חז"ר ו' והי"ה כספר ה"ה
גבי עובד"ל דש"ס שהמ"ו זה א"ל
זה דפרק ב"מ דמל"קין (ש"ג דף ל"א).
שהק"ו זה ל"ה דלא לא הק"ו להל"דו
ב"ה ואל"ג' ד"ש מקומות דק"ו ב"ל
ק"ו דב"ר"ס צ"עמ"ל כגון פנה"ק
(דף ק"ה) נאמ"ן ע"ל א"ל כ' דב"מ
ל"ך מחלוק"ת וכן (ש"ס) דור ל"י ב"מ
ראש"ך דל"ן יכול לחזור ב"ה התם ד"ן
הו' שיע"ל ב"ד ש"ס לה"ס תב"ע
זה על זה וה"ס קצ"ו עליה"ס כ"ך א"ל
הד"ן ולא דמי להיכ"ה שא"ן לו ש"ס
תב"ע והתם ב"ב זה זכור (פנה"ק
דף ק"ה) גבי מפרשי יוני"ס משמע
כפי' הקונט' דקאמר ונרישא דאי
קאמר צמול"ה צמ"ת ע"מ"ה ס"ס ו'
דקאמר ק"ס ל"י צנפ"ש"י דידענ"ה טפי
ולה"כ הו' אסמכת"ה משמע היכ"ה
דבידו להרז"ה הו"ה טפי אסמכת"ה
ומה"ך דעמ"ת"ן נראה ח"ל דלא דמי
דהכ"ה הו"ה ב"ד ולא ב"ד דל"ג
דמ"ו הו"ה לקו"ת מכל מקו"ס כ"ן
דמ"ו צאח"ר"ס דל"ס לא ירצו למכור
מ"מ יקנ"ה הל"ך לא גמ"ר ומקני' א"ל
התם דל"ן ב"ד כל"ל גמ"ר ומקני'^א
ס' וכשה"ה ב"ד מכל וכל כגון א"ס אזני
ול"א א"ע"ב אי גז"ס לא גמ"ר ומקני'^ב
כגון דאמר אשל"ם אלפ"ה זוזי דל"קמ"ן
דפרק המקצ"ל (דף ק"ה) א"ל
אשל"ם צמ"ת"ה דלא גז"ס גמ"ר ומקני'^ג
ועוד פ"ר"ת דוק"ה כי ה"ה"ה דל"ס
א"ל חז"ר צ"י ערבוני מחול ל"ך וה"ה"ה
דפירק"ן לע"ל (דף ק"ה) דל"ס אי א"ל
נות"ן ל"י מכל"ן ועד של"ס ש"ס וה"ה"ה
דמשל"ס חשיב אסמכת"ה כ"ן דגז"ס
שא"ן מתכו"ן א"ל להסמ"ך חב"ר על
דב"דו שיאמינהו א"ל משחק בקוביא

לאו בידו. שמה לא ימכרוהו לו: דלא לר' וחסים. מעות של כל
איש ואיש לבד: סיעומא. מותם שרושמי' המנוים על הצניות
של יין שלוקחין הרבה יחד ומניחין אותן צא"ר בצעלים ומוליכין
אותן אחת אחת למכור למות ורושמי' אותם לעת שכל הרשומות
נמכרות: ובאפר"ה ל' למיקני. שרגילין
לרשום על מנת שדב"ר זה תה"ה
קניה לו כאלו משך קני: מחוסר
שמים. שרי מלאכות: פוסק עמו.
ואע"פ שלא יכ"ה השער דה"ה יש
לו א"ל מחוסר של"ס כ"ן לו דמי:
בידי אדם. א"ס מלאכות שהדב"ר
מחוסר בידי אדם אפי' מ"ה ה"ן
פוסק: בידי שמים אפי' אח"ס אינו
פוסק. דמי יימר דאמ"ה ויה"ה בידו
השל"ס הל"ך כ"ן לו הו"ה: משד"ה
צמ"ה. שטוח העומדי'ן צמ"ה:
ומיד"ה. לזרוק המו"ך לאחר הדיעה
בחת ברו"ה: כגון דש"ד צמ"ה וי"ג.
דלכ"ה גז"ס ק"י ל"ה: ה"ה"ה מיד"ה.
בידי שמים ה"ה ש"ר"ה רוח שאינה
מ"ה"ה: אפשר צנפ"ה"ה. וו"ן
צ"ע"ו: על העב"ט. כולה לאותצ"ה"ה
ל"ר ושמו"ל נק"ט לה ואז"ל: מכ"ה.
התומ"ס: למיד"ה. לזרוך ב"ג"ת. מנג"ה.
למשוך הי"ן א"ל הצ"ר שלפ"ה הג"ת:
דסני ר' חיי"ה. לקמ"ן: על הנומ"ה
ש' ויס"ס. דמ"ן צמ"ת"ה (ל"ל דף ע"ג):
מעט"ן מ"ה ל"ה א"ה"ה צמ"ת"ה צל"ש"ן
כומר לומר שכ"ר נחמ"מו: צ"י דפ"ה.
צ"ת ה"ל של ש"מ: לפופ"י. אמול"י"ר
צ"ע"ו לש"ן מלפ"פ"ה הו"ל"ה (ש"ג דף
קט"ג): שנגלגלו לפי מלת"ה. א"ס
גדולות א"ס קטנות ועושה ל"ן צ"ת
קצ"ו"ל: ומש"ה. לזרפ"ו כצ"כ"ן: כגון
הצ"כ"ס ה"י ה"ן חמ"ות שרופות
דלנ"פ וי"ג. ואכ"ה צ"ל"ס ק"י לה"ו.
לש"ן צ"ה"ה מרשק"ה א"ל שהע"ר מוגבלת
ע"ס המ"ס: ומיד"ה. לאחר שנשרפו
הצ"כ"ס ה"י ה"ן חמ"ות שרופות
ומוליכין אות"ן מ"ן הצ"כ"ן ונותנין
צ"ן מעט מ"ס ולזכ"ר"ן אות"ן ונידוכות
כצ"כ"ן. מהש"כ"ן והזמ"ן א"ל הצ"כ"ס
וא"ל הע"ס והכל ב"דו וא"ן חס"ר
אל"ה מלאכת השריפה: צ"ה"ה. שר"ך
שיה"ה מוכ"ן ב"דו: צע"ר ל"ן. שאינו
מ"ו וכשה"ו מכניסין אותו א"ן
מכניסין אותו אל"ה מוגבל ועשוי
צ"ל"ס: א"ל צע"ר שחור. שהו"ה מ"ו
צמקומו א"ן צ"ך שי"ה ב"דו ש"ס
א"ן ל"ה יש ל"ה: מ"י עי"ני עפ"ה.
משכני"ס המוכ"ר וצ"ר ע"ר צ"מ"ו
וע"ר שחור ה"ה: עשיק עפ"ה.
יק"ר (י) ואינו מ"ו: סמ"ה דע"ה. דל"ל
אחד והחז"ר יקצ"ל מ"י שפ"ע: לא סמ"ה
דע"ה. דלמ"ה לא משכ"ה עפ"ה
ול"כ"ה מ"י שפ"ע שהו"ה ע"מ"ו לא
נמק"ן ע"ו אל"ה נמ"ן על הספק:
ימות

(א) [בכח"י: פפ"א]
(ב) ר"מ מ"ו, א [בכ"י]
סימן תקצ"ג, (ד) [נראה]
ש"ל לר"י ר"ן הו"ה
בסנהדרין וכן נראה
מסוף התוס' כאן
שכתב ובסנהדרין האריך
משום, [בפרפ"ר:
וכשה"ה], (ו) ע"ך לממ"י
דלע"ל דף ע"ג: (ז) [ל"ל]
ס"ג.

הנהגות הב"ח

(א) ג"מ ל"י מעמ"ה
ולמיד"ה: (ב) ש"ס ל"י
ד"פ ולמיד"ה: (ג) ש"ס
צמ"ה דה"ה"ה ד"ן הו"ה
דנג"ד: (ד) ר"ש"י ד"ה
עשיק עפ"ה יק"ר י"ב ע"ל
דף ע"ג: (ה) תוס' ד"ה
הכ"ה ו' ולאסמכת"ה
ק"ה מ"ה טעו"ה כסבור
ש"ל: (ו) א"ך"ה התם
הו"ה דקאמר:

מוסף רש"י

על הכומר של זיתים.
שמנין יחד כ"ל כ"י
שמתמנו (פסחים נ. ח).

רבינו הנה"ל

[ה"ה שינו"מא וכו'
ובא"ה דק"י משך ק"י].
מקו"ס שנה"ה לקו"ת בעי"ן
זה יש לסמ"ך על המנה"ה.
כי המנה"ה טוב ושרי.
ולשמו"ל דא"ר ב"דו ש"ס
אפי' אח"ה אינו פוסק. ה"ה
מיד"ה דב"דו שמים הו"ה
דב"י רוח להפ"ח את התב"ן
מ"ן הג"ן, ודאי אפ"ה
להס"י את התב"ן בכב"ה
ובנפ"ה. ואק"ש ת"ב.
וה"ה עב"ש ענב"ס דמחוס"ר
מיכ"ה, כגון כמישה
ורכ"ן שיה"ה מ"ן לזרוך.
ופר"ך, כומר של ענב"ס.
כלומר כורג"ס בפסחים
(נ"ה) מיכ"ה בישר"ה. פי'
עב"ט, כגון עריבה גדולה.
מעט"ן, כ"י שנותנין בו
החז"ס, מלש"ן עטינו
מלאו חלב (איוב כ"ה כ"ד).
וקי"ל ח"ב דסנ"ה
דשמו"ת כות"ה, וכל מ"י
דאק"ש ל"ה פירק"ה. ות"ב,
רבי"ת אס"ר הו"ה, וקי"ל
כ"ר באס"ר.

דלמ"ה

דלמא רבי שמעון היא ב'. אכל לרבנן זין פסק וזין לא פסק שקיל כהשתא וניהל ליה לאוקמה כרבי שמעון טפי דהשתא לא הוי אלא שמי מחלוקת דרבנן דרבי שמעון כר' יהודה דמתניתין אכל אי מנתי' רבנן היא איכא שלש מחלוקת בלא פסק דלר' שמעון אין הלוקח יכול לחזור

קבב א ב ג מו' פ"ט מהל' מלוה וזה הלכה ה סמג לאון קנ' טו"ע י"ד ס' קעה סעף 1: קבג ד ד מ' ע"ש פ"ו הלכה ה סמג ע"ש טו"ע י"ד ס' קבג סעף 7:

ימות הגשמים איכא בינייהו: ופוסק עמו בשער הגבוה: ההוא גברא דיהיב זוזי לגדוניה דבי חמוה לסוף זל גדוניה אתו לקמיה דרב פפא אמר ליה "אי פסקת עמו בשער הגבוה שקיל כהשתא ואי לא שקיל כי מעיקרא אמרו ליה רבנן לרב פפא ואי לא פסק שקיל כמעיקרא מעות ניהו ומעות לא קנו אמר להו "אנא נמי לקבולי עליה מי שפרע קא אמינא אי פסק בשער הגבוה מוכר קא הדר ביה מקבל עליה מוכר מי שפרע אי לא פסק לוקח קא הדר ביה מקבל עליה לוקח מי שפרע אמר ליה רבינא לרב פפא וממאי דרבנן היא דפליגי עליה דרבי שמעון דאמרי מעות לא קנו ואפילו הכי אי פסק בשער הגבוה שקיל כהשתא אי לא פסק שקיל כדמעיקרא דלמא ^אר' שמעון היא דאמר מעות קונות וכי פסק בשער הגבוה שקיל כי השתא אי לא פסק שקיל כמעיקרא משום דקני להו זוזי אבל לרבנן בין פסק בין לא פסק שקיל כי השתא דדעתיה דאיניש אתרעא זילא אמר ליה אימור דאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי מי אמר דאי לא תימא הכי מי שפרע בלוקח לרבי

16 לעילמד. מו. ג. ט. לעיל. מט. [וספתא פ"ג]. א ר"מ מ"ו ע"ן במהרש"ל ומנהרש"א, ד' ז"ל בשער יעב"ץ, ט' ז"ל איני עב"ץ ועי' רש"י, א' ז"ל הוקר. מהרש"א מהר"ם ש"ף, א' [באורי נוסף: זרע].

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ר' שמעון ובי מבי היכי זוזי כי לא נשתה השער ומשום הכי אף כי נשתה כלי' וז"ע ויש לישב לשון אף כמו שנתבט בפסחים ור"ל דלוקח וז"ע לחזור אף שלא נשתה השער וק"ל:

רבינו הגנאל
ותפיק ליה דהאי חתן שליה שוייה לחמו, וקנה לו, וברשו החתן הם, ומפיקי, חמוי זה אינו בעיה שכל לומר לחתן כל תפשיטין שקניתיך קניתי, אלא חתן הוא שקנה ומכר, לומר עכשו כי בבת שקנה ארעא שאם יבא מי שיתן לו בהן [ורוח] הוא ימכר לו, ולא ארעא דחתן קנאם, לפיקך דן ר"פ עליו וכי וק"ל בותיה, דהא רב אשי דהוא בתרא מתרין בותיה, חתן רבנן, מלוה אדם את אריסיו חטים בחטין לוקי, במה דברים אמורים בשלא ירד, אבל ירד אסור, ופרש רבא, באתרא דנאן דידן אריסא יהיב בורא, ואי לא יהיב בורא מצי מארי ארעא מסליק ליה, וכי נחית לבציר מהכי נחית, פיר', כיון שלא הביא האריס חטין הורע יש לבעל השדה להעלותו, וירידתו בשדה (ש)אניה מועלת לו כלום וכאלו עדיין לא ירד, לפיקך כשקביל מבעל השדה לחן חטים לורע, כשיורד בשדה על מנת כן יורד ליטול בעל השדה לחן והגותו יחלוקי, ואפי' שיתן חטים עתה ישנה יותר מראי, דהא אינה הלואה, אבל לתנא ברא, בעל השדה הוא נתן זרע, וכיון שירד בשדה החזיק בה ובה בה, ואין יכול להעלותו עד משלם אריסתו, והורע שנתן בעל השדה כמלוה היא, והויא לה סאה בסאה ואסיר.

שמעון לית ליה וכי תימא הכי נמי והתניא ^במכל מקום כך הלכה אבל אמרו חכמים מי שפרע ב' מאי מכל מקום לאו דלא שנה לוקח ולא שנה מוכר מקבל עליה מי שפרע אלא כי קביר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי לא אמר אמר ליה ר' פפא בריה דרבא לרב אשי ותפיק ליה ידשליה שוייה מעיקרא א"ל בתגרא דובין ומזבין: **ב'תנא'** מלוה אדם את אריסיו חטין בחטין לורע אבל לא לאכול שהיה רבן גמליאל מלוה את אריסיו חטין בחטין לורע שהלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו: **ג'תנא'** תנו רבנן מלוה אדם את אריסיו חטים בחטים לורע ב"א שלא ירד אבל ירד אסור מאי שנה תנא דידן דלא קא מפליגי בין ירד ובין לא ירד ומאי שנה תנא ברא דקא מפליגי בין ירד ובין לא ירד אמר ר' אידו אסברה ניהלי 'באתרא דתנא דידן אריסא יהיב ביורא בין ירד ובין לא ירד כמה דלא יהיב ביורא מצי מסליק ליה וכי קא נחית לבציר מוכי קא נחית באתרא דתנא ברא מרי ארעא יהיב ביורא אי לא ירד דמצי מסליק ליה כי קא נחית לבציר מוכי קא נחית אי ירד דלא מצי מסליק ליה אסור תנו רבנן אומר אדם לחבירו הלויני

בתוך הזמן: אימור דאמר רבי שמעון. לוקח לא מני הדר ציה: **בחד פירעא.** כגון שלא נשתה השער או הפוסק ע"מ לקבל מיד ונשתה ונתן כך נשתה השער דכי פסק לאו אדעתא דתרעא זילא פסק: **בסרי תרעי.** כי מתניתין: מי אמר. מודה הוא לחזור ואין עליו אלא מי שפרע וכי נמי אוקמת לה כרבי שמעון להנלל מקללת מי שפרע מנריך לה לפסוק כשער הגבוה ואם לא פירש וחזר בו מקבל מי שפרע וה"ה לרבנן דבתי מרעי לא פליגי: **דאי לא סימא.** דמודי ר"ש צברי מרעי לוקח יכול לחזור בו ויקבל מי שפרע: **לוי ליה.** צממיה: **והתניא מכל מקום כך הלכה כו'.** ור"ש קאמר לה בצרק הזהב (לעיל מ.ח.): **וסיפוק ליה.** דלחן כאן מי שפרע אלל לוקח גדוניה זו דהא שליח שיהי של בית חמיו עשאוהו שליח לפסוק וחמיו חזר בו ומה צידו של זה לעשות שצ"ד מקללין אותו וחמיו נמי לאו צר קבולי מי שפרע הוא דמני אמר היה לך לפסוק כשער הגבוה ולתקוני שדרתיך ולא לעוותי וצדצי עיוות צמה שהיה עליו לתקן לא נעשה שלוחו: **בבגרא דזבין ומזבין.** לא שליח נעשה אלא הוא פסק עם חתמו וחמיו פסק עם אחריים ומשתכר ^אא"כ לא פסק חמיו עמו וזה פסק כדי למוכרה לחמיו ולהשתכר: **ב'תנא'** חטין בחטין לורע. סאה צבאה ובגמרא מפרש טעמא: **שהיה ר"ג.** כלומר לך הו"ר לנשות משנה זו לפי שהיה ר"ג מחמיר שאם החלוני נטול מתן כשער הזול ואשמועינן מתניתין לא שהלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו: **ג'תנא'** שלא ירד. עדיין לא ירד האריס לתוכה לעובדה צדום עבודה: **אכל ירד אסור.** כדמפרש ואילן: **רבי אידי אפצרה לי.** פירש והצינה לי: **צירא.** הורע: **מאי מסלק ליה.** צעה"ג. הלכך אפילו ירד וכבר חרשה הואיל וציד צעה"ג לסלקו בצביל שאין לו זרע כשלוה ממנו חזרע וכשוקרו חטין יתן חטין אין זו הלואה. אלא לציר מהכי נחית הרי הוא כירוד לתוכה מעכשיו ע"מ שיטול צעה"ג הורע תחלה מחלק הגמיע לאריס והאריס יטול השאר צבכר טרחה ויטול פחות משאר אריסין כשעור הזרע ועל מנת כן ירד שיטול פחות משאר אריסין כשעור הזרע: **מרי ארעא יציב צירא.** וזה היה קרקע שלו ופה ושינה ממנה העיר להטיל ^א על האריס הלכך אם פסק כן עמו צמחילתו קודם שירד דמני מסלק ליה כי נחית לציר מהכי נחית ואין זו הלואה. אכל ירד ומתחילתו לא פסק עמו שיהא הורע שלו ואחר מיכן נתרעה מאליו ע"י קבלת דמים או מתנה אין ירדו עכשיו לתוכה דנימא לציר מהכי נחית והלואה היא גביה ואסור: וקוץ

